EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
PEDAGÓGIAI ÉS
PSZICHOLÓGIAI KAR

Professzionalizáció

A fogalom strukturalista értelmezése

- A „professzionalizáció”-t mint társadalomtörténeti fogalmat először a szociológiához kötődő elméletalkotók használták.
  - **Karl Marx** és **Max Weber** is az értelmiségiek létrejöttének folyamatát értette alatta, úgy vélték, hogy fontos, de nem meghatározó szerepet játszottak a modern társadalmak kialakulásában.
  - **Talcott Parsons**, a strukturális funkcionalizmus atyja a professziók létrejöttét tartotta az egyik legfontosabb társadalomtörténeti fejleménynek.
    - A szakértői elitek állami beavatkozás nélkül a gazdasági és társadalmi igények figyelembevételével szervezik meg, s formálják tevékenységi körüket (McClelland, 1991. 12.; Ruane, 1994. 7.)
- A Parsons-féle értelmezés tekinthető a hagyományos angolszász strukturalista megközelítésnek, amelynek középpontjában az **autonómia** kérdésköre áll.
  - Hazai megközelítés: magas iskolai végzettséggel rendelkező értelmiségiek önszerveződése, önigazgatása, etikai normák létrehozása, elfogadtatása saját körükkel, környezetükkel (Kövér, 2006. 81.).

A fogalom kritikai értelmezése

- A strukturalista megközelítés még az angolszász országok társadalomtörténeti fejlődését sem írta le teljesen korrekten.
  - Más országokban, a kontinentális Európa országaiban nem is alakultak ki szakértői elitek?

- Magali Sarfatti Larson kezdte el először kritizálni a strukturalista modellt, illetve felhívta a figyelmet arra, hogy a kontinentális EU országaiban más típusú fejlődés ment végbe.
  - Larson mellett **Harald Perkin** emelte ki, hogy az állam még az angolszász országokban is fontos szerepet játszott a professziók létrejöttében (**public sector professions – private sector professions)** (Ruane, 1994. 7.).

- A strukturalista irányvonallal szemben jött létre a **hatalmi orientáció**t követő megközelítés, amely azt vizsgálja, hogy:
  - az állam bürokratikus hatalmát hogyan használták fel a tanult elitek szakterületük monopolizálására és középosztálybeli, elit státuszuk garantálására. McClelland, H. E. Hesse, M. Heidenreich, K-E Jeismann(~Berufskonstruktion, ~Bildungsbürgertum)
  - A kutatócsoport tagjai professziós kutatásaikban alapvetően ezt a megközelítést alkalmazták.

Professzionalizáció – irodalom

- Heidenreich, Martin(1999): Berufskonstruktion und Professionalisierung. Erträgen soziologischen Forschung. In: Apel, Jürgen Hans, Horn, Klaus-Peter Lundgreen, Peter, et alii (Hrsg.): Professionalisierung pädagogischen Berufe im Historischen Prozess. Verlag Julius Klinghardt, Bad Heilbrunn. 35–58.

- Jeismann, Karl-Ernst (1999): Zur Professionalisierung der Gymnasiallehrer in 19. Jahrhundert. In: Apel, Jürgen Hans, Horn, Klaus-Peter Lundgreen, Peter, et alii (Hrsg.): Professionalisierung pädagogischen Berufe im Historischen Prozess. Verlag Julius Klinghardt, Bad Heilbrunn. 59–79.

- Kövér, György (2006): Magyarország társadalomtörténete a reformkortól az első világháborúig. In: Gyáni Gábor – Kövér György (eds.): Magyarország története a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó, Budapest. 155–231.

- McClelland, Charles (1991): *The German experience of professionalization. Modern learned professions and their organisations from the early nineteenth century to the Hitler era*. Cambridge University Press, Cambridge – New York.

- Müller, Detlef K. – Ringer, Fritz – Simon, Biran (eds.): The rise of modern educational system: Structural change and social reproduction 1870–1920. Cambridge University Press, Cambridge.

- Ruane, Christine (1994): Gender, class and the professionalization of Russian city teachers, 1860–1914. University of Pittsburgh, Pittsburgh – London.

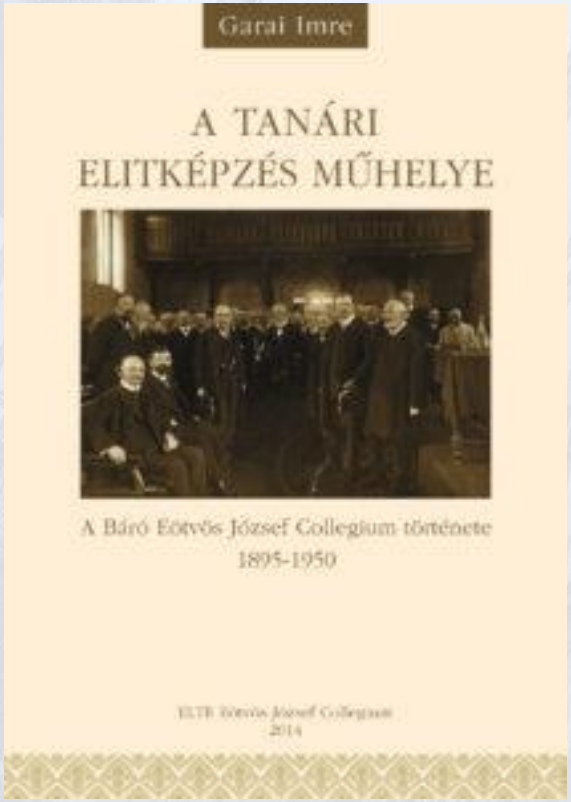
EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
PEDAGÓGIAI ÉS
PSZICHOLÓGIAI KAR

Középiskolai tanárok professzionalizációja – kutatási eredmények, futó projektek

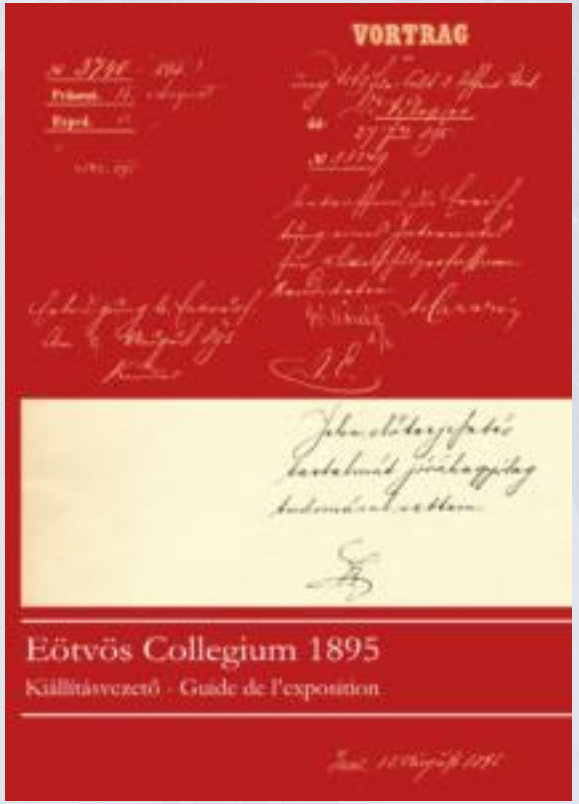
TÁMOP, OTKA

- Több TÁMOP és OTKA kutatás is támogatta a Pedagógiatörténeti Tanszék professziós kutatásait.
  - A PhD ösztöndíjam lényegében ezekhez a kutatási projekthez csatlakozott.

2014/2016

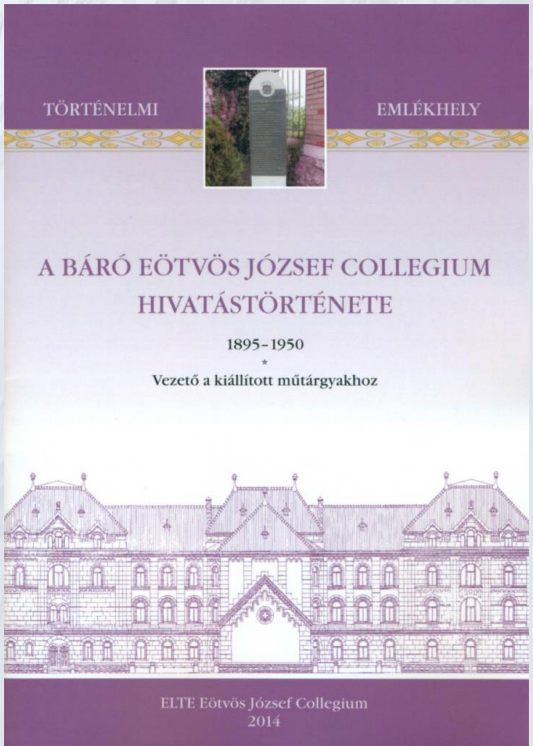

2014/2016

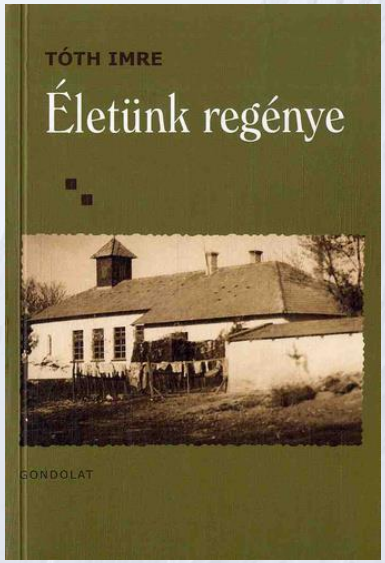
Tudományos ismeretterjesztés

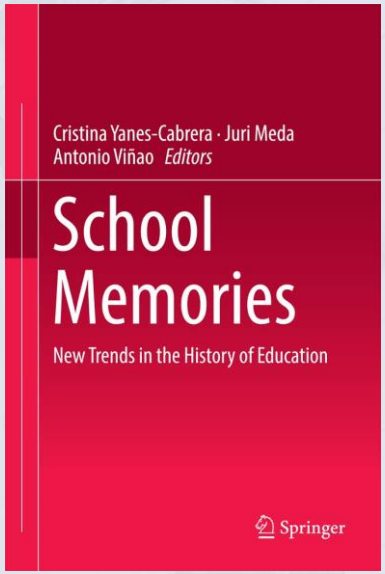
- 2014. szeptember 3-án nyílt állandó kiállítás, amely a Collegium történetét tekinti át, s a PhD disszertáció vezérfonalát követi.
  - Rendszeresen tartok tárlatvezetést az érdeklődők számára a „Történelmi emlékhelyek napja” (május 13.) rendezvénysorozat keretei között.
  - A kiállítás vendége volt 2015-ben a Francia Köztársaság nagykövete, illetve kíséretében a Francia Intézet igazgatója.

Emlékezetkutatás – tanítói és középiskolai tanári professzionalizáció

- A középiskolai tanárság mellett az új emlékezetkutatási irányzatok segítségével vizsgáltam a tanítói professzió változásait az 1945–1989 közötti időszakban.
- Sevilla, 2015. szeptember 22–23. School Memories. New Trends in Historical Research into Education: Heurestic Perspectives and Methodological Issues.

- Garai, I. and Németh, A. (2019): A teacher training institute as a place of memory. History of Education and Children' s Literature.

Tudományelméleti kutatások – professzionalizáció

- A magyar neveléstudomány története a szakmai folyóiratok tükrében (1945–1989)- tudományos kommunikáció, szakmai diskurzusok (OTKA T100496).
  - Az OTKA kutatásban az intézménytörténeti alkutatócsoport munkáját koordináltam, amely számos eredményt produkált a középiskolai tanárság, illetve a neveléstudományi szakértői elit helyzetének változása tekintetében is.

- Eredmények:
  - Németh András, Garai Imre, Szabó Zoltán András (2016, szerk.): Neveléstudomány és pedagógiai kommunikáció a szocializmus időszakában. Gondolat Kiadó, Budapest.
  - Németh András, Biró Zsuzsanna Hanna, Garai Imre (2015, szerk.): Neveléstudomány és tudományos elit a 20. század második felében. Gondolat Kiadó, Budapest.

- Nemzetközi eredmények:
  - Garai, Imre and Németh, András (2018): Disciplinary changes of science education in Hungary under the era of Stalinist dictatorship. Pedagogika (cseh)
  - Németh, András and Garai, Imre (2018). Disciplinary changes in the Hungarian “Pädagogik” in the 20th century. In: Kudlacova, Blanka and Rajsky, Andrej (ed.): Education and “Pädagogik” – Philosophical and Historical Reflection. Peter Lang Verlag.

ÚNKP – posztdoktori ösztöndíj

- Középiskolai tanárképzés, a középiskolai tanárok szakmai műveltségtartalmának változásai a budapesti tudományegyetemen 1862–1945.
  - A kutatást a 2011: CCIV. 103. §-a indította el, amely létrehozta a tanárképző központokat.
  - A budapesti Orsz. Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság és a Budapesti Magyar Kir. Középiskolai Tanárképző-Intézet szerepének áttekintése a tanári professzió fejlődése szempontjából.
    - Professziós szervezetek, vagy az állam bürokratikus szabályozó eszközének elemei?
    - A tanárképzés egyes intézményeinek egymáshoz fűződő viszonya.
    - A tanárképzés intézményes modellje a budapesti egyetemen.

- Első eredmények:
  - Elsődleges források feltárása és részleges feldolgozása ELTE EL, MNL OL, OSZK közgyűjteményeiben.
  - Garai, Imre, – Szabó, Zoltán András and Németh, András: Movement of special colleges for advanced studies and its current challenges in Hungary. Journal of Educational Administration and History (brit, Q1)
  - Garai, Imre: Professional development of secondary teachers at the University of Budapest. Berlin, The Central Kolleg Workshop.